

ALGEMENE INSPECTIE VAN DE FEDERALE POLITIE
EN VAN DE LOKALE POLITIE

**TOEPASSING VAN DE MFO-2
EVALUATIEVERSLAG 2018**

INHOUD

BESTEMMELINGEN	
VOORWOORD	
1	BEELDVORMING 2018..... 1
1.1	Inleiding..... 1
1.2	De gebeurtenissen 2
1.3	De kredietlijnen..... 4
1.4	Geleverde en ontvangen HyCap-steun 5
1.5	De ontvankelijkheidsdrempel 6
1.6	De bijdrage van de federale politie..... 7
1.7	Opdrachten GBOR type A en type B 8
2	DE MFO-2: MENSEN, MIDDELEN EN MECHANISMEN..... 9
2.1	De opdrachten van de DirCo 9
2.2	Het evaluatieverslag..... 10
2.3	Het interventiekorps (CIK)..... 11
2.4	De lokale politiezones 12
2.5	Opleiding en training..... 15
2.6	Middelen 19
2.7	BePad 22
2.8	Studiebezoek: De financiële impact van het arrondissementeel beleid op de politiezones..... 25
2.9	De werkgroep MFO-2..... 27
3	ONDERZOEKEN AIG 29
3.1	De rol van de AIG in de nieuwe MFO-2..... 29
3.2	Cijfergegevens..... 30
3.3	Methodiek van de onderzoeken 31
3.4	Voornaamste vaststellingen..... 32
3.5	NAVO-top 2018 34
4	EEN ROL VOOR DGA..... 35
4.1	Dertien in een dozijn..... 35
4.2	De optimalisatiewet 36
4.3	Lessen uit het verleden 37
5	AANBEVELINGEN..... 38
AFKORTINGEN	

BESTEMMELINGEN

De heer P. De Crem, Minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken	(Exemplaar Nr. 1)
De heer K. Geens, Minister van Justitie	(Exemplaar Nr. 2)
De heer T. De Saveur, directeur-generaal ATS Binnenlandse zaken	(Exemplaar Nr. 3)
De heer B. Dombret, directeur-generaal ATS Justitie	(Exemplaar Nr. 4)
Mevrouw K. Stinckens, voorzitter Vast Comité P	(Exemplaar Nr. 5)
De heer M. De Mesmaeker, commissaris-generaal federale politie	(Exemplaar Nr. 6)
De heer N. Paelinck, voorzitter VCLP	(Exemplaar Nr. 7)
De heer W. Bruggeman, voorzitter federale politieraad	(Exemplaar Nr. 8)
De heer B. Raeymaekers, directeur-generaal ADCC	(Exemplaar Nr. 9)

VOORWOORD

In 2018 heeft de geïntegreerde politie het hoofd moeten bieden aan enkele geplande omvangrijke internationale en maatschappelijk gevoelige evenementen van bestuurlijke politie.

Het beheer van grootschalige gebeurtenissen in 2018 getuigt van de professionele werking van de Belgische politiediensten en in het bijzonder van haar geïntegreerd karakter. Zowel de lokale politie als de federale politie werken immers vanuit éénzelfde basisfilosofie, waarvan het referentiekader is vastgelegd in de CP4¹ en de OOP 41². De WPA bepaalt op haar beurt aan welk niveau van de geïntegreerde politie de operationele leiding en coördinatie van politieopdrachten wordt toevertrouwd³ (GOLD-commander).

De GOLD-commander kan, bovenop de eigen inzet, een versterkingsaanvraag richten om te beschikken over machten van de federale politie en de lokale politiezones. De nieuwe MFO-2⁴, die op 1 januari 2018 in werking is getreden, installeert in deze het dwingend mechanisme van solidariteit tussen de lokale politiezones (HyCap). Het is een Ministeriële richtlijn die inhoudelijk veel verder gaat dan wat voorgaande omschrijving laat uitschijnen. Ze beschrijft immers ook de opdrachten en verantwoordelijkheden van de federale politie en toont zo opnieuw het geïntegreerd karakter van de materie aan.

De Algemene inspectie van de federale politie en de lokale politie wil met dit evaluatieverslag bijdragen aan de werking van de politiediensten door aan de hand van een aantal vaststellingen aanbevelingen te formuleren.

REFLECTIES

Aan de verschillende punten die in dit evaluatieverslag aan bod komen, worden stellingen of vragen gekoppeld om u als lezer actief te betrekken in het evaluatieproces.

1 Rondzendbrief CP4 van 11 mei 2011 betreffende het genegotieerd beheer van de publieke ruimte voor de geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus.

2 Omzendbrief OOP 41 van 31 maart 2014 betreffende de operationalisering van het referentiekader CP4 over het genegotieerd beheer van de publieke ruimte voor de geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus.

3 Wet op het politieambt van 5 augustus 1992, artikel 7.

4 Ministeriële richtlijn MFO-2 van 23 november 2017 betreffende het solidariteitsmechanisme tussen de politiezones inzake versterkingen voor opdrachten van bestuurlijke politie (B.S. 6 december 2017).

1 BEELDVORMING 2018

1.1 Inleiding

De Directie Operaties Bestuurlijke Politie van de federale politie (DAO) is voor de geïntegreerde politie de operationele nationale coördinator van de mechanismen die in de MFO-2 worden beschreven⁵. Vanuit deze sleutelfunctie presenteert DAO in haar jaarverslag de beeldvorming “HyCap 2018⁶” tot op het niveau van de arrondissementen en belicht zij tevens de inzet van de federale politie.

De bestuurlijk directeur-coördinator van het arrondissement van de federale politie (DirCo) neemt de beeldvorming voor zich tot op het niveau van de lokale politiezones en het CIK door het “evaluatieverslag MFO-2⁷” dat jaarlijks moet worden opgesteld.

Het kan niet de bedoeling zijn om in dit jaarverslag de inhoud van de bovenstaande verslagen integraal over te nemen, maar het is wel aangewezen, om dit jaarverslag te kunnen begrijpen, te voorzien in een beknopte samenvatting of vermelding van de voornaamste elementen.

De impact en de samenloop van grootschalige evenementen van bestuurlijke politie zijn in 2018 een uitdaging gebleken die door de federale politie en de lokale politiezones evenwel samen tot een goed einde zijn gebracht, wat meteen het operationeel belang van de MFO-2 illustreert.

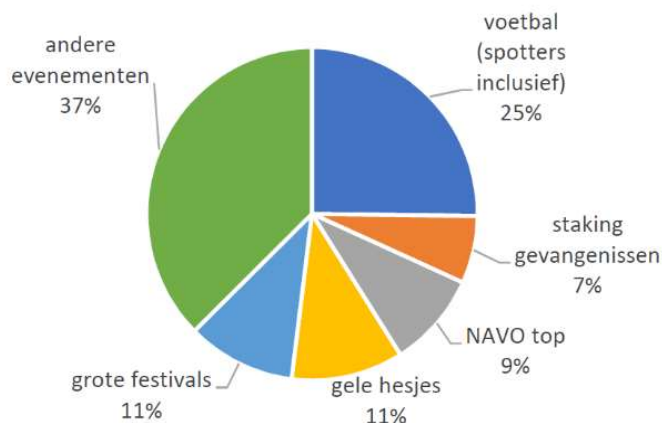
⁵ MFO-2, punt 6.3.

⁶ Bron: DAO – Inzet HyCap – Jaarrapport 2018.

⁷ MFO-2, punt 6.2.

1.2 De gebeurtenissen

Onderstaande grafische voorstelling⁸ geeft een overzicht van de verdeling van de uren ingezette HyCap per type evenement in 2018.

Net zoals de voorgaande jaren blijven de aan **voetbalwedstrijden** gerelateerde ordediensten (25%) een aanzienlijk deel van de HyCap-inzet opeisen.

Opmerkelijk is de vertegenwoordiging van de “**gele hesjes**” met 11%, te meer omdat dit fenomeen zich slechts heeft gemanifesteerd in het laatste kwartaal van 2018 en dus de belangrijke inzet van machten illustreert. Zo waren de “gele hesjes” in het arrondissement Henegouwen zelfs goed voor een HyCap-inzet van 29%. Dit arrondissement werd dan ook geconfronteerd met langdurige en vaak gewelddadige blokkades en acties van deze beweging⁹.

Het percentage van 9% van de **NAVO-top**, die doorging op 11 en 12 juli 2018, bewijst de grootschalige politionele mobilisatie die nodig is geweest voor het beheer ervan. Hiertoe nam de minister van Veiligheid en Binnenlandse zaken de beslissing¹⁰ om het beschikbaarheidsniveau van de lokale politiezones te verhogen naar 10%¹¹. Ook de 7 politiezones aan de kust, die traditioneel een vrijstelling krijgen voor het leveren van HyCap gedurende de vakantie maanden juli – augustus, hebben steun geleverd¹².

8 Bron: DAO – Inzet HyCap – Jaarrapport 2018.

9 Rapport HyCap 2018 – Arrondissement du Hainaut – RIO 2019/9428.

10 GPI 88 van 19 februari 2018 betreffende de richtlijnen met betrekking tot de dienstplanning naar aanleiding van de NAVO-top van 11 en 12 juli 2018 (B.S. 1 maart 2018).

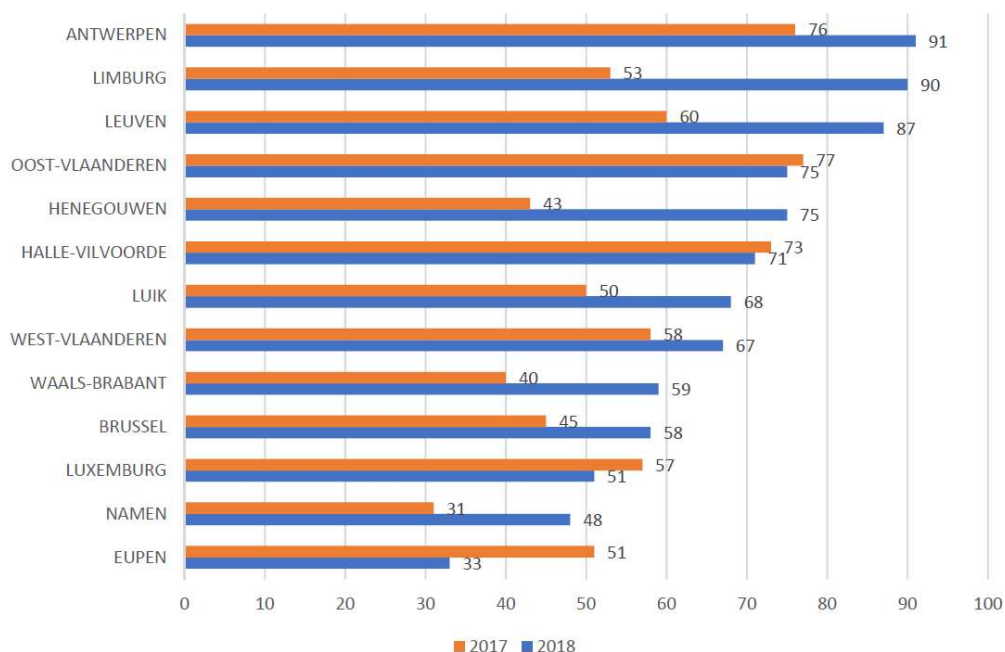
11 MFO-2, punt 3.2.

12 West-Vlaanderen – Evaluatie MFO-2 HyCap en werking CIK 2018.

Het overzicht van de HyCap-inzet per arrondissement, zoals opgenomen in het jaarverslag van DAO, geeft ook een duidelijk beeld van de **lokale verschillen in evenementencultuur** (bv. 12% voor carnavalsvieringen in Luxemburg) en identificeren zeer duidelijk de grootschaligheid van bepaalde evenementen (bv. 21% voor het festival Tomorrowland in Antwerpen).

1.3 De kredietlijnen

Onderstaand grafisch overzicht ¹³ toont het percentage gebruikte HyCap per arrondissement in 2018 ten aanzien van 2016-2017 ¹⁴. Er blijkt dat geen enkel arrondissement de volledige kredietlijn voor 2018 heeft opgebruikt.

Opvallend zijn de **verbruikersverschillen** tussen de arrondissementen, gaande van 91% in het arrondissement Antwerpen tot bijvoorbeeld 48% in het arrondissement Namen en 33% in het arrondissement Eupen.

Verklaringen hiervoor zijn de verschillen tussen de arrondissementen¹⁵, gaande van het aantal politiezones, de categorieën van politiezones en dus de beschikbare HyCap-capaciteit, de capaciteit van het CIK, het aantal en type evenementen en de grootschaligheid ervan (aanwezigheid penitentiaire instellingen, voetbalploegen in eerste klasse, ...), tot de ligging ten aanzien van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest dat in 2018 de grootste ontvanger is geweest van HyCap-steun (met 138.677 uren ten aanzien van het arrondissement Eupen dat 5278 uren HyCap-steun kreeg).

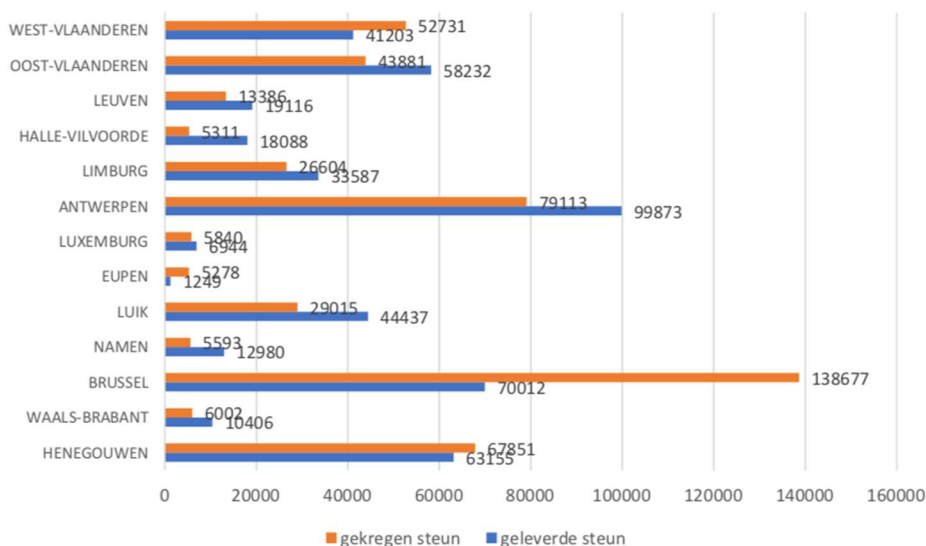
¹³ Bron: DAO – Inzet HyCap – Jaarrapport 2018.

¹⁴ Ministeriële omzendbrief MFO-2 Ter van 3 oktober 2016 betreffende de uitzonderlijke tweejarige prestatielijn 2016-2017. Door de terreurdreiging, de aanslagen, de vluchtelingencrisis en de aanhoudende gevangenisstakingen dreigden in 2016 voor heel wat politiezones de jaarlijkse prestatielijnen vroegtijdig opgebruikt te zijn. Om deze reden werd een uitzonderlijke prestatielijn gepubliceerd die de flexibiliteit en buffercapaciteit moest verhogen. De jaren 2016 en 2017 werden dus uitzonderlijk samengevoegd tot één prestatielijn.

¹⁵ De MFO-2 (punt 6.3) stelt dat DAO voor wat betreft de inzetmodaliteiten verschillende parameters in overweging dient te nemen, zoals het taalstelsel, de geografische nabijheid, de te verwachten duur van de opdracht, de mate waarin de prestatielijn van de politiezones in de arrondissementen al verbruikt is en de werklast van de politiezones in de arrondissementen in de betrokken periode. De concrete toepassing van deze verschillende criteria gebeurt in overleg met de DirCo's.

1.4 Geleverde en ontvangen HyCap-steun

Onderstaande grafische voorstelling¹⁶ geeft een overzicht per arrondissement van de geleverde en de gekregen HyCap-steun per arrondissement in 2018 uitgedrukt in uren.

Er kan worden vastgesteld dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, West-Vlaanderen, Henegouwen en Eupen, in vergelijking met de andere arrondissementen, meer steun hebben ontvangen dan ze geleverd hebben.

Voor Brussel lijkt dit voor de hand te liggen gezien het groot aantal evenementen dat hier plaatsvindt (EU-tops, NAVO-top, manifestaties) en het principe dat het eigen (groot) aantal ingezette effectieven¹⁷ op het eigen grondgebied niet kan aangerekend worden op de prestatielijn. Voor West-Vlaanderen dient te worden gekeken naar het voetbal, met de aanwezigheid van 5 voetbalclubs die in eerste klasse spelen. Henegouwen werd in het laatste kwartaal van 2018 geconfronteerd met de problematiek van de “gele hesjes”, terwijl het kleinere arrondissement Eupen een voetbalploeg (Eupen) heeft die in eerste klasse speelt.

Moet ter gelegenheid van de globale evaluatie van het CIK, zoals voorzien in de GPI 44ter¹⁸, de personeelsverdeling van de CIK's worden herbekeken om de HyCap-inzet van de arrondissementen met een hoog verbruik van de prestatielijn te verminderen?

¹⁶ Bron: DAO – Inzet HyCap – Jaarrapport 2018.

¹⁷ De PZ Brussel Hoofdstad Elsene moest in 2018 een eigen inzet hebben voor de evenementen op het eigen grondgebied van 247 FTE (ontvankelijkheidsdrempel – zie punt 1.5) alvorens beroep te mogen doen op versterking.

¹⁸ Ministeriële omzendbrief GPI 44ter van 14 januari 2010: Richtlijnen betreffende het interventiekorps.

1.5 De ontvankelijkheidsdrempel

In de MFO-2 wordt de ontvankelijkheidsdrempel¹⁹ voor een politiezone vastgelegd op **12%** van het beschikbaar effectief. Pas wanneer een politiezone aan deze **eigen inzet** voldoet voor het beheer van een evenement van bestuurlijke politie op haar grondgebied, kan steun worden aangevraagd.

De MFO-2 vraagt weliswaar dat een politiezone deze 12% **overstijgt** zonder de uitvoering van de basisfunctionaliteiten in het gedrang te brengen en, zij *“bij vreedzame gebeurtenissen van folkloristische, historische, culturele, muzikale of sportieve aard haar eigen middelen maximaal inzet.”*

Het is evenwel niet duidelijk, en misschien zelfs niet altijd mogelijk, hoe dit **voorafgaand** aan het evenement op een objectieve manier zou kunnen worden gecontroleerd. De effectieve eigenlijke eigen inzet zal pas blijken op het moment van het verloop van de gebeurtenis zelf.

En wat wordt beschouwd als inzet? Gaat het hier bijvoorbeeld enkel om het dispositief HHOO dat op het terrein in plaats wordt gesteld, of kan dit ruimer worden geïnterpreteerd? Denk bijvoorbeeld aan gebeurtenissen waarvoor ook de onthaalfuncties en de lokale dispatching tijdelijk worden versterkt. De MFO-2 definieert het begrip “eigen inzet” niet en laat dus interpretatiemogelijkheden.

Logischerwijs zou dus kunnen worden besloten dat het al dan niet respecteren van de ontvankelijkheidsdrempel pas **retroactief** kan worden vastgesteld, bijvoorbeeld aan de hand van de vating van de dienstprestaties.

REFLECTIE 2

Zijn er politiezones die de eigen inzet bewust beperken tot 12% en automatisch overgaan tot het aanvragen van steun die bovendien volledig gratis is?

¹⁹ MFO-2 punt 3.5.: *“De politiezone op wiens grondgebied een gebeurtenis plaatsvindt waarvoor een belangrijke ontplooiing aan politiemiddelen vereist is, moet in eerste instantie zelf een voldoende inspanning leveren met de inzet van haar eigen personeel vooraleer een beroep kan gedaan worden op versterking. Dit is het principe van de ontvankelijkheidsdrempel.”*

1.6 De bijdrage van de federale politie

De MFO-2 benadrukt de evenwichtige integratie van het HyCap-mechanisme binnen de inzet van de **capaciteit** van de **federale politie** door het CIK en DAS. Deze capaciteit moet optimaal worden aangewend om het gebruik van **HyCap** zoveel mogelijk te **beperken**²⁰.

Uit het jaarverslag van DAO blijkt dat 49% van de totale inzet voor opdrachten van het type genegotieerde beheer van de openbare ruimte (GBOR) type A en B (duiding: zie punt 1.7) die onder het HyCap-mechanisme vallen, werden geleverd door de federale politie. De gespecialiseerde steun in het kader van het GBOR vanuit de federale politie (sproeiwagens, arrestatieteams, politie te paard, bewijsteams, ...) is in deze cijfers dus niet opgenomen.

De gespecialiseerde inzet in het kader van het GBOR door DAS was in 2018 goed voor een totaal van 127.862 uren. Hier dient de kanttekening te worden gemaakt dat het niet enkel deze directie is die de geïntegreerde politie ondersteunt met specialisatie inzake het GBOR, het gaat bijvoorbeeld ook over DAFA.

REFLECTIE 3

De MFO-2 voorziet dat de Dirco het “beschikbaar gedeelte” van zijn CIK aanwendt om bij gebeurtenissen de HyCap-inzet van de lokale politiezones te beperken. Moet, net zoals dit voor de lokale politiezones het geval is, het “beschikbaar gedeelte” van een CIK per arrondissement cijfermatig worden vertaald?

²⁰ MFO-2, punt 3.1.

1.7 Opdrachten GBOR type A en type B

De MFO-2 verdeelt sinds 2018 de HyCap-opdrachten in een categorie “GBOR niveau A²¹” en “GBOR niveau B²²”. Politiezones met een minimale norm lager dan **75 voltijdse equivalenten** voeren enkel opdrachten “GBOR niveau A” uit en worden ingedeeld in de categorie “**HyCap A**”. De **overige politiezones** worden ingedeeld in de categorie “**HyCap B**” en voeren prioritair opdrachten “GBOR niveau B” uit en de overblijvende opdrachten “GBOR niveau A²³”.

De HyCap-versterkingen van de lokale politiezones en de inzet van de federale politie samengenomen, blijkt dat het merendeel van de opdrachten in 2018 van het type GBOR B zijn (64%). Het fenomeen van de “gele hesjes” heeft een belangrijk aandeel hierin²⁴.

Waar met 56% het grootste deel van de HyCap-inzet vanuit de lokale politiezones werd besteed aan opdrachten GBOR niveau A (met onder meer de gevangenisstakingen, de Europese tops en de festivals), is dit voor de federale politie slechts 24%. Dit betekent dus dat in 76% van de totaal gepresteerde uren door het CIK en DAS zijn ingezet voor opdrachten type GBOR niveau B²⁵ (gespecialiseerde steun niet inbegrepen).

REFLECTIE 4

De opdeling van de politiezones belast de zones categorie I enkel met opdrachten “GBOR niveau A”, terwijl de andere categorieën van politiezones opdrachten “GBOR niveau B” en “GBOR niveau A” kunnen uitvoeren. Belemmeren politiezones de werking van het solidariteitsmechanisme wanneer zij voor opdrachten GBOR A enkel personeelsleden willen aanduiden die behoren tot de interventiedienst of een pool van vrijwilligers, dit terwijl voor deze opdrachten enkel een GPI 48 profiel is vereist?

21 MFO-2, punt 3.4.1. : GBOR Niv A : Alle opdrachten in het domein van Public Management (beheren van officiële evenementen, recreatieve evenementen, commerciële evenementen, sportieve evenementen, ...). Deze opdrachten vereisen geen organisatie in geconstitueerd verband, noch een bijzondere opleiding, training of uitrusting en zijn uitvoerbaar door elk personeelslid met een GPI 48-profiel (8). Ze maken echter vanuit de rol van onthaal- en toezichtspolitie wel deel uit van het gehanteerde concept inzake genegotieerd beheer van de publieke ruimte.

22 MFO-2, punt 3.4.2. : GBOR Niv B : Opdrachten in het raam van de handhaving van de openbare orde (Crowd Control) : revendicatieve evenementen en bijeenkomsten, stakerspiket, protestmanifestatie, voetbalwedstrijd met actieve harde kernen , ... Opdrachten in het raam van het herstellen van de openbare orde (Crowd Contain) : gewelddadige samenscholingen, verboden samenscholingen, gewapende samenscholingen, rellen, private militias, ... (artikel 22, tweede lid, WPA). Ze worden uitgevoerd in geconstitueerd verband en vereisen een specifieke opleiding, training en uitrusting.

23 MFO-2, punt 3.4.2: Zones die zijn ingedeeld in HyCap A kunnen ervoor opteren om in een structureel samenwerkingsverband of associatie ingedeeld te worden in de categorie van HyCap B. De desbetreffende zones worden bijgevolg voor de toepassing van de normen uit de omzendbrief als één enkele zone beschouwd.

24 Bron: DAO – Inzet HyCap – Jaarrapport 2018.

25 Bron: DAO – Inzet HyCap – Jaarrapport 2018.

2 DE MFO-2: MENSEN, MIDDELEN EN MECHANISMEN

2.1 De opdrachten van de DirCo

Onder meer het KB van 23 augustus 2014²⁶, de MFO-2²⁷ en de GPI 44ter²⁸ belasten de DirCo met onderstaande opdrachten:

- De coördinatie van de operationele en niet-operationele steunaanvragen;
- de organisatie, de coördinatie, het beheer, de vrijmaking, de inzet en de evaluatie van de HyCap;
- de training en handhaving van de operationaliteit van het interventiekorps (CIK) en van de HyCap;
- de opvolging van de deelname van de lokale politie aan lokale opdrachten van federale aard;
- het organiseren, in overleg met korpschefs, van de mobilisatie en de inzet van de HyCap binnen het arrondissement;
- het opmaken van een inventaris houdende de HyCap van de zones en de afgesloten protocolakkoorden;
- het beantwoorden van aanvragen van operationele ondersteuning van de zones;
- het beantwoorden van aanvragen ten voordele van andere arrondissementen overgemaakt aan DAO;
- het proactief opvolgen van de gebeurtenissen binnen het arrondissement;
- het opmaken van het jaarlijks evaluatieverslag;
- de vervanging van de gehypothekeerde capaciteit van de politiezones, zodat deze minder ingezet worden buiten hun eigen arrondissement en meer capaciteit vrij hebben voor hun basispolitietaken.

Het is niet mogelijk om beknopt weer te geven op welke manier de verschillende DirCo's voor de 13 arrondissementen deze rol op zich nemen en hun diensten en samenwerking met DAO en de lokale politiezones organiseren. De evaluatieverslagen laten niet toe om hieromtrent een volledige en objectieve stand van zaken te formuleren en dit kan ook niet de bedoeling zijn. Het takenpakket is immers bijzonder uitgebreid en elk aspect is belangrijk voor de werking van de mechanismen van de MFO-2.

²⁶ KB van 23 augustus 2014 tot wijziging van het KB van 14 november 2006 betreffende de organisatie en de bevoegdheden van de federale politie.

²⁷ MFO-2, punt 6.2 en 9.2.

²⁸ De Ministeriële omzendbrief GPI 44ter van 14 januari 2010: Richtlijnen betreffende het interventiekorps.

2.2 Het evaluatieverslag

De MFO-2 voorziet dat de DirCo **jaarlijks** een **evaluatieverslag** opmaakt over het functioneren van het **HyCap**-systeem in zijn of haar arrondissement en van de **ondersteuning** van de **federale politie** voor het beheer van de gebeurtenissen. Van de DirCo wordt bovendien verwacht dat daarbij in het bijzonder aandacht wordt geschonken aan de vastgestelde **problemen** en de mogelijke **verbetervoorstellen**²⁹.

Ondanks een aanbeveling van de AIG in het jaarverslag over 2017, moet opnieuw vastgesteld worden dat de evaluatieverslagen over 2018 zowel naar structuur, vorm en inhoud van elkaar **verschillen**. Het ontbreken van een vaste structuur en een geüniformeerde inhoud impliceert dat het **niet mogelijk** is om een **globaal nationaal beeld** te krijgen van de aspecten van de MFO-2, zoals bijvoorbeeld de mate waarin voldaan wordt aan de normen inzake training, de capaciteitsbesteding van het CIK en de problemen en mogelijke verbetervoorstellen.

Bij het afsluiten van dit rapport beschikt de AIG over 11 evaluatieverslagen (van de 13)³⁰.

REFLECTIE 5

Waarom geen proactieve en inhoudelijke uniforme benadering, waarbij het evaluatieverslag als een dynamisch document en permanente evaluatietool wordt geïnterpreteerd en dus geschreven wordt gedurende het ganse het jaar?

²⁹ MFO-2, punt 6.2.

³⁰ De AIG is niet in het bezit van de evaluatieverslagen van de DirCo Waals-Brabant en de Dirco Luxemburg.

2.3 Het interventiekorps (CIK)

De Ministeriële omzendbrief GPI 44ter (Richtlijnen betreffende het interventiekorps) van 14 januari 2010 stelt dat het CIK in de eerste plaats een **nationale reserve interventie-eenheid** is waar opdrachten en prioriteiten van **nationaal** belang steeds **voorrang** hebben op de provinciale inzetafspraken of het **lokale gebruik** van het CIK.

De DirCo, die het CIK in zijn arrondissement beheert, is ook gehouden om personeelsleden en middelen **ter beschikking** te stellen van de directeur-generaal van de bestuurlijke politie (**DGA**) wanneer hierom wordt gevraagd. Dit heeft voorrang op elke andere opdracht van bestuurlijke politie³¹.

De GPI44ter vermeldt dat het een prioritaire opdracht van het CIK is om de **mobilisatie** van **gehypothekeerde capaciteit** van de politiezones te **verminderen**³². Uit de ontvangen evaluatieverslagen kan worden vastgesteld dat niet alle DirCo's op dezelfde manier aandacht besteden aan de mate waarin hun CIK deze opdracht in 2018 heeft vervuld. De omzendbrief GPI 44ter belast de DirCo nochtans met een **gedetailleerde registratie** van de activiteiten met het oog op het uitvoeren van evaluaties³³. Ook wordt van de federale politie verwacht dat zij **semestrieel rekenschap**³⁴ aflegt aan het Coördinatiecomité van de geïntegreerde politie, en via de DirCo's aan alle lokale politiezones, *“over de mate waarin zij met het CIK en DAS bijdraagt tot het verminderen van de inzet van HyCap³⁵.”*

De AIG formuleerde deze bevinding reeds in haar jaarverslag over de periode 2017.

In datzelfde jaarverslag (2017) wordt ook verwezen naar de **visietekst** met betrekking tot de **toekomst** van de **CIK's**. In 2017 werd tijdens een Directiecomité van de federale politie geoordeeld om verdere acties hieromtrent uit te stellen tot het aantreden van de nieuwe commissaris-generaal.

REFLECTIE 6

Een lezing van de GPI 44ter uit 2010, leert dat deze niet meer in overeenstemming is met de huidige structuur en de taakverdeling tussen de verschillende Directies en entiteiten van de federale politie. Hoe ver staat de federale politie ondertussen met haar visie, en bij voorkeur de implementatie van deze, opdat het CIK haar voorname rol binnen de mechanismen van de MFO-2 optimaal kan vervullen?

31 KB van 23 augustus 2014 tot wijziging van het KB van 14 november 2006 betreffende de organisatie en de bevoegdheden van de federale politie: Titel II, Hoofdstuk II, afdeling 1, art. 4, 14°.

32 Ministeriële omzendbrief GPI 44ter van 14 januari 2010: Richtlijnen betreffende het Interventiekorps.

33 GPI 44ter, punt 3.

34 DAO verwijst hiervoor (mondeling gesprek d.d. 14-06-2019) naar het door haar opgestelde jaarrapport (DAO – Inzet HyCap – Jaarrapport 2018).

35 MFO-2, punt 3.1.

2.4 De lokale politiezones

De evaluatieverslagen van de DirCo laten niet toe om een beeld te vormen van hoe de lokale politiezones vanuit hun eigen perceptie de inwerkingtreding van de nieuwe MFO-2 sinds 1 januari 2018 hebben ervaren. De werkgroep MFO-2 (zie punt 2.9) draagt wel bij tot deze beeldvorming door de vertegenwoordiging van korpschefs en de vaste commissie van de lokale politie (VCLP). Ook de contacten tussen de AIG en de lokale politiezones in het kader van de gevoerde onderzoeken leveren reflecties en inzichten op (zie hoofdstuk 3).

De opsplitsing van de politiezones in “HyCap A” en “HyCap B” heeft geresulteerd in een aantal **protocolakkoorden tussen politiezones “HyCap A”** die, door zich te verenigen, voor de toepassing van de normen van de MFO-2 als **één politiezone “HyCap B”** worden beschouwd. Dit heeft dus bijvoorbeeld ook een impact op de toepassing van de ontvankelijkheidsdrempel. Wanneer een politiezone in associatie of structureel samenwerkingsverband met een andere politiezone wordt geconfronteerd met een evenement op haar grondgebied zal er een eigen inzet moeten zijn van minstens 12% van het totaal van de effectieven van de verenigde politiezones alvorens er steun kan worden aangevraagd. Dit betekent dat deze politiezones elkaar versterken via een principe van **“spontane solidariteit”³⁶**. Deze inzet zal immers niet worden verrekend op de kredietlijn.

Een opmerkelijk voorbeeld van samenwerking en solidariteit werd opgenomen in het evaluatieverslag 2018 van de DirCo Antwerpen. *“Op te merken valt dat vijf zones uit het arrondissement Antwerpen (PZ Antwerpen, PZ Hekla, PZ Voorkempen, PZ Rupel, PZ Minos) die allen HyCap B zijn, een protocol hebben afgesloten.”* Eén politiezone (PZ Antwerpen) staat in voor het vereiste beschikbaarheidsniveau voor de uitvoering van de opdrachten “GBOR niveau B” voor het totaal van de 5 politiezones. De overige 4 politiezones nemen alle opdrachten “GBOR niveau A” voor hun rekening. De PZ Antwerpen staat zelf in voor de organisatie van trainingdagen van haar personeelsleden, al dan niet samen met entiteiten en middelen van de federale politie.

Hier moet wel worden gewezen op een mogelijk risico. Als dit protocolakkoord als gevolg zou hebben dat de personeelsleden van de vier andere politiezones niet meer (of minder) zouden worden getraind en er ook geen enkele investering meer zou gebeuren in de noodzakelijke middelen om opdrachten “GBOR niveau B” uit te voeren, want dan met de

³⁶ Onder voorbehoud van een financiële regeling.

beschikbare “HyCap B-capaciteit” van het arrondissement Antwerpen als de PZ Antwerpen zich geconfronteerd ziet met een (uitzonderlijke) omvangrijke gebeurtenis en zij hiertoe alle eigen getrainde personeelsleden en middelen zou moeten inzetten. Op welke capaciteit kan de Dirco dan terugvallen om te voldoen aan het beschikbaarheidsniveau voor zijn arrondissement?

In haar jaarverslag over 2017 maakte de AIG melding van de opvallende **verschillen** in het verbruik van de **prestatielijnen** tussen de verschillende **politiezones** binnen éénzelfde arrondissement. Algemeen verklaarden de verschillen zich door het personeelsgebrek in bepaalde politiezones en de inzet van eigen effectieven voor evenementen op het eigen grondgebied van de politiezone, bijvoorbeeld de eigen inzet voor de gevangenisstakingen (terwijl dit voor de steun verlenende politiezones als HyCap werd aangerekend).

Door de opdeling van de politiezones in “HyCap A” en “HyCap B” tekent voor 2018 een bijkomend fenomeen zich af. In arrondissementen die bijvoorbeeld voor het merendeel evenementen “GBOR niveau B” moeten beheren, zal er logischerwijs voor wat betreft de eigen inzet in het eigen arrondissement een groter verbruik zijn van de prestatielijnen van de politiezones “HyCap B” ten aanzien van de politiezones “HyCap A”. De DirCo Halle-Vilvoorde schrijft hieromtrent in haar evaluatieverslag 2018³⁷: *“Aan het einde van het jaar kunnen we vaststellen dat gemiddeld gezien de politiezones **HyCap B** een **groter inzetpercentage** hebben dan de politiezones **HyCap A**, mogelijks te wijten aan het feit dat politiezones **HyCap B** ook opdrachten **HyCap A** mogen/moeten uitvoeren maar niet omgekeerd.”*

De DirCo West-Vlaanderen meldt, gelet de aard van de opdrachten, het onevenwicht in het verbruik van de kredietlijnen tussen de zones “HyCap A” en “HyCap B”: *Deze vaststelling heeft ons genoodzaakt om in de maand april 2018 voor opdrachten GBOR niveau A ook de politiezones niveau B aan te spreken [...]. Dit is niet in overeenstemming met de filosofie van de MFO-2, maar zorgt voor een min of meer gelijke werklastverdeling tussen de 19 politiezones op het einde van het jaar³⁸.”*

De gewijzigde inzetprincipes³⁹ die in de MFO-2 van toepassing zijn sinds 2018, gekoppeld aan de opdeling van de politiezones in twee groepen, brengt de DirCo Halle-Vilvoorde tot volgende vaststelling: *“Bij het verschijnen van de MFO-2 in zijn vernieuwde vorm heeft onze CSD meteen de nodige bedenkingen geformuleerd bij de inzetprincipes. Gezien er*

37 Evaluatieverslag 2018 DirCo Halle-Vilvoorde RIO 2019/562 d.d. 05-02-2019.

38 West-Vlaanderen – Evaluatie MFO-2 HyCap en werking CIK 2018

39 MFO-2, punt 4.2.

binnen ons arrondissement geen enkel groot voetbalstadion ligt en het grootste evenement HyCap B het carnavalsgebeuren te Halle is, betekent deze inzetvolgorde dat er in de eerste helft van het jaar weinig opdrachten⁴⁰ zouden toebedeeld worden aan Halle-Vilvoorde en een grote piek naar het einde van het jaar gezien de HyCap-kredietlijnen van de andere arrondissementen dan zouden opgebruikt zijn. Deze trend heeft zich duidelijk afgetekend.”

Voor het arrondissement Luik hebben de gewijzigde inzetprincipes als gunstig resultaat dat de machten veel minder zijn ingezet buiten het eigen arrondissement. Drie kwart van de prestaties werden verzekerd binnen de eigen provincie (arrondissement Luik + arrondissement Eupen)⁴¹.

REFLECTIE 7

Is het niet opportuun om ook, los van de activiteiten binnen de permanente werkgroep, de lokale politiezones te betrekken bij de evaluatie van de MFO-2? Hier is een rol weggelegd voor de VCLP die, naast de DirCo, op basis van de aangereikte elementen uit de lokale politiezones, zou kunnen voorzien in een eigen evaluatieverslag.

40 Ter versterking van lokale politiezones buiten het eigen arrondissement.

41 Rapport HyCap 2018 – Arrondissement judiciaire de Liège – Mail 21-05-2019

2.5 Opleiding en training

Het concept “opleiding en training”, met daaraan gekoppeld de verantwoordelijkheden van de verschillende actoren en de **trainingsnormen**⁴², wordt beschreven in de **bijlage D**⁴³ aan de MFO-2⁴⁴.

De **opleidingen**, gericht op het aanleren van de basiscompetenties “GBOR niveau B”, worden **centraal** georganiseerd door **ANPA**. De **trainingen** worden **decentraal** georganiseerd door de **DirCo’s** op niveau van het arrondissement met een actieve bijdrage van ANPA met als doelpubliek het CIK en de HyCap B⁴⁵. De “**Core Group CIK-HyCap**”, bestaande uit personeelsleden van de CIK’s, de lokale politiezones en ANPA, is belast met alle **pedagogische aspecten** in de ruimste zin van het woord. Dit gaat van het in kaart brengen van nieuwe fenomenen en in die zin de bijsturing of ontwikkeling van de werkingsprincipes, tot het formuleren van voorstellen met betrekking tot de inhoud van de trainingsmomenten.

De MFO-2 onderstreept het **belang** van het **gezamenlijk trainen** van de HyCap B, het CIK en DAS daar zij vaak samen worden ingezet en dit de samenwerking en integratie bevordert.

De rol van ANPA en de DirCo doet geen afbreuk aan de **verantwoordelijkheid** van **korpschefs**⁴⁶. De PLP 10⁴⁷ stelt dat het de verantwoordelijkheid is van elke politiekorps, en meer bepaald die van de korpschef, te voorzien in de **noodzakelijke capaciteit** voor de voortgezette opleiding van de politieambtenaren.

Ook komt het de korpschefs toe om te bepalen **hoeveel** mensen zij willen **opleiden** om te allen tijde aan de **normen** van de MFO-2 te voldoen (beschikbaarheidsniveau zoals opgenomen in de bijlage A aan de MFO-2). De aanbeveling om “2,8 maal het aantal te leveren personeelsleden” te laten opleiden werd in de huidige versie van de MFO-2 niet hernomen. Een belangrijke verantwoordelijkheid van de politiezones is het effectief **inplannen**⁴⁸ van de personeelsleden voor de opleidingen en trainingen. Personeelsleden die de dag van een geplande training niet aanwezig kunnen zijn, moeten logischerwijs

42 MFO-2, bijlage D, punt 2.

43 MFO-2, bijlage D: De centrale opleiding en de gedecentraliseerde training.

44 MFO-2, punt 9.

45 MFO-2, punt 9.3.

46 MFO-2, punt 9.1.

47 Ministeriële omzendbrief PLP10 inzake de organisatie- en werkingsnormen van de lokale politie met het oog op het waarborgen van een minimale gelijke dienstverlening aan de bevolking.

48 MFO-2, bijlage D, punt 2.

opnieuw worden ingepland. Het is dus wenselijk dat er vanuit de politiezone een degelijke **opvolging** wordt verzekerd. Net zoals het fenomeen bestaat bij de trainingen GPI 48, is het ook hier niet ondenkbaar dat er personeelsleden zijn die zich minder geroepen voelen om deel te nemen aan de trainingen.

In een evaluatieverslag wordt voor 2018 melding gemaakt van een **daling** van het **aantal te trainen personeelsleden**. Dit heeft een rechtstreeks **verband** met de **opdeling** van de politiezones in “**HyCap A**” en “**HyCap B**” en kan een positieve impact hebben op de operationele ervaring en kwaliteit van de gevormde personeelsleden “HyCap B”. Voorheen bestond immers soms de toestand waarbij personeelsleden wel deelnamen aan de trainingen, maar zelden of niet effectief werden ingezet. Afhankelijk van het beleid van de korpschef, zou het dus kunnen dat in sommige arrondissementen de groep van personeelsleden die kunnen worden ingezet voor opdrachten “GBOR niveau B” kleiner is geworden en er dus voor elk van hen een grotere kans op effectieve inzet is.

Deze vaststelling zal zich uiteraard niet overal manifesteren. Het is begrijpelijk dat er **korpschefs** zijn die bijzondere **inspanningen** leveren en vragen om ruimschoots **voldoende getrainde personeelsleden** “HyCap B” te hebben. Dit garandeert hen meer flexibiliteit voor inzet en dienstplanning. Zo werd de DirCo Leuven in 2018 door de lokale politiezones verzocht om 268 personeelsleden te vormen. Indien men dit zou aftoetsten aan de norm “2,8 maal”, zoals vooropgesteld in de vorige versie van de MFO-2, zouden “slechts” 172 personeelsleden moeten worden getraind⁴⁹. Ook de DirCo Brussel geeft aan niet te kunnen voldoen aan de vraag van de korpschefs. Voor de gevraagde trainingen van de personeelsleden “HyCap B” uit de 6 Brusselse zones (1345 leden) en het eigen CIK (180 leden) hadden in 2018 42 FTX-training moeten worden georganiseerd. Er wordt dan ook geopperd dat de korpschefs het aantal leden dat zij wensen te trainen zouden verlagen of om, naar het voorbeeld van de politiezones Brussel Hoofdstad Elsene en Brussel West, ook zelf te voorzien in trainingen⁵⁰.

De DirCo’s vermelden dat verschillende **trainingsdagen** (FTX) worden georganiseerd met **gemengde inzet** van personeelsleden van het CIK en HyCap B (vaak afkomstig uit verschillende arrondissementen) en met inzet van de gespecialiseerde middelen en personeelsleden van DAS. Ook de CIK’s uit de verschillende arrondissementen organiseren onderling vaker gezamenlijke trainingen⁵¹. De grootschaligheid van deze

49 Evaluatieverslag 2018 DirCo Leuven RIO 2019/0194 d.d. 23-01-2019.

50 Evaluatieverslag 2018 DirCo Brussel – Mail d.d. 17-05-2019

51 MFO-2, Bijlage D, punt 2.3.

gezamenlijke oefeningen, de realistische scenario's en locaties (bijvoorbeeld voetbalstadion) en het gebruik van figuranten (al dan niet extern politie) wordt positief geëvalueerd en zijn representatief voor de reële situaties op het terrein en de wijze waarop de eenheden die interveniëren in geconstitueerd verband worden samengesteld.

Verder worden in de evaluatieverslagen van de DirCo's volgende punten belicht, die voor het merendeel ook terug te vinden zijn in de evaluatieverslagen van de voorgaande jaren:

- Het **tekort** aan personeelsleden met een **rijbewijs C**, waarvan de kostprijs om de scholing in de privésector te organiseren voor bepaalde politiezones te hoog is en waarbij wordt gesuggereerd dat de federale politie, gelet het een randvoorwaarde is voor de uitvoering van een federale opdracht, deze vormingen zou moeten aanbieden.

Noot:

ANPA meldt⁵² dat in 2018 dergelijke vormingen gratis werden aangeboden ten behoeve van de personeelsleden van de lokale politie in het kader van hun opdrachten GBOR. Deze vormingen werden verschaft door personeelsleden van de CIK's⁵³. Vandaag heeft ANPA niet de intentie om deze vorming verder te blijven aanbieden voor personeelsleden uit de lokale politiezones. Deze beleidsbeslissing is enerzijds gebaseerd op afspraken gemaakt op het Technisch Comité Verkeer en anderzijds omdat er erkende politiescholen⁵⁴ zijn die de vorming aanbieden. Er wordt hieromtrent ook verwezen naar de capaciteitstekorten en gebrek aan middelen binnen de federale politie.

- Het **gebrek** aan betaalbare of gratis te gebruiken **oefenlocaties** en de voor sommige entiteiten te verre afstand tot de huidige beschikbare oefenlocaties. Ook bruikbare locaties waar kan worden getraind op het gebruik van lacry en molotov blijven een aandachtspunt. Een nationale aanpak en coördinatie worden gevraagd om hiertoe oplossingen te vinden, al was het maar om een oplijsting te kunnen maken van de vandaag beschikbare locaties en bestaande protocolakkoorden.
- De problematiek van het **realistisch trainen**, waarbij voor de inzet van figuranten het midden tussen te "licht" (en dus niet realistisch genoeg) en "echt" (en dus kans op arbeidsongevallen) maar moeilijk kan worden gevonden. Er wordt een **duidelijk kader** gevraagd gekoppeld aan een **welzijnsrisicoanalyse**⁵⁵.

52 Bron: Mail ANPA van 09-05-2019 aan AIG.

53 Mail ANPA van 09-05-2019 : CIK Antwerpen en CIK Oost-Vlaanderen

54 Mail ANPA van 09-05-2019 : "... ondermeer Campus Vesta en PIVO..."

55 De DirCo Oost-Vlaanderen voegt aan zijn evaluatieverslag een risicoanalyse voor de FTX-trainingen toe.

- Gelet de organisatie van trainingen “HyCap B” door de 13 verschillende arrondissementen, is het belangrijk om nog meer in te zetten op de **uniformisering** van de trainingen en de wijze van uitvoering van de verschillende actimodi. ANPA zou in deze verder kunnen gaan dan enkel maar de inhoud van de trainingen bepalen.

Zoals aangehaald in punt 2.2 van dit verslag, is het door de inhoudelijke verschillen van de ontvangen evaluatieverslagen van de DirCo’s, niet mogelijk om voor 2018 tot een objectief nationaal besluit te komen met betrekking tot nationale tendensen in het aantal getrainde personeelsleden, de uitgevoerde evaluaties, het aantal en type gegeven trainingen (FTX, TTX en CPX) en de mate waarin de vooropgestelde doelstellingen (bijvoorbeeld met betrekking tot het aantal ingeplande trainingsdagen) werden behaald. Ontegensprekelijk blijkt wel dat de trainingen **TTX** en **CPX**, zoals dit ook vorig jaar kon worden vastgesteld, in bepaalde arrondissementen **niet** werden **georganiseerd** of werden **geïntegreerd** tijdens de trainingen FTX.

Een bijzondere vermelding voor het arrondissement Eupen, waar trainingen HyCap konden worden verzorgd in de Duitse taal, wat enorm werd geapprecieerd door de betrokken politiezones.

In haar jaarverslag over de toepassing van de MFO-2 van 2017 werden door de AIG een aantal aanbevelingen weerhouden, geformuleerd op basis van het door AIG in 2015 uitgevoerde **onderzoek “Training en uitrusting HyCap”**. Het eindrapport hieromtrent werd in september 2015 verspreid. Omdat vandaag een evolutie niet kan blijken, al was het maar omdat een aantal DirCo’s een aantal **aandachtspunten** integraal hebben kunnen overnemen uit hun evaluatieverslag van 2017, wil de AIG de betrokken actoren sensibiliseren om de aanbevelingen uit haar rapport van 2015 in overweging te nemen.

REFLECTIE 8

Kan het centraal organiseren van de trainingen bij ANPA de trainingen en de operationele uitvoering van de opdrachten “GBOR niveau B” nog meer uniformiseren over de arrondissementsgrenzen en de twee niveaus van de geïntegreerde politie heen?

2.6 Middelen

De werkgever moet de nodige maatregelen treffen ter bevordering van het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk⁵⁶. De MFO-2 stelt dat het de **politiezones** “HyCap B” toekomt om het betrokken personeel de specifieke individuele en collectieve **uitrusting ter beschikking te stellen**⁵⁷. De politiezones ontvangen hiertoe een specifieke **federale dotatie**⁵⁸ voor uitrusting. De bijlage E aan de MFO-2 omschrijft de verschillende uitrustingsniveaus⁵⁹ waarover de personeelsleden minstens moeten over beschikken om de gebeurtenissen te beheren.

In het verleden werden veelvuldig opmerkingen geformuleerd⁶⁰ met betrekking tot de **diversiteit van de uitrustingsstukken en de uniformiteit** van de kledij. Voor wat betreft het gebrek aan uniformiteit mag niet alleen worden gekeken naar de **beleidsbeslissingen** inzake **aankoop**, maar ook naar de **houding** van de **personeelsleden** zelf en de wijze waarop de leidinggevenden hiermee omgaan en hun **voorbeeldfunctie**⁶¹ vervullen (bijvoorbeeld het dragen van zelfontworpen T-shirts).

De MFO-2 vermeldt hieromtrent: *“De kledij (specifieke functie-uitrusting⁶²) en de uitrusting maken deel uit van een totaalconcept. De aankoop ervan kan gebeuren via federale open overheidsopdrachten waarop de lokale politiezone kan intekenen.”* Dit is dus voor de politiezones een mogelijkheid en kan nooit een verplichting zijn. De MFO-2 legt daarentegen wel op dat de vastgestelde **minimale normen**⁶³ steeds dienen te worden gerespecteerd.

In de evaluatieverslagen van de DirCo's worden met betrekking tot de uitrusting onderstaande vaststellingen en aanbevelingen (opnieuw) geformuleerd:

- Het voorzien van een **federale bufferstock** om onmiddellijk en tijdelijk nieuwe personeelsleden van een politiezone “HyCap B” uit te kunnen rusten in

56 Art 5 §1 van de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk.

57 MFO-2, punt 8.

58 WGP, art. 41: Per politiezone wordt jaarlijks een toelage uitgetrokken ten laste van de federale begroting, verder genoemd de federale toelage. De federale toelage wordt bepaald op basis van :

1° het aandeel van de federale overheid in de financiering van de lokale opdrachten van de politie;

2° de algemene en bijzondere federale opdrachten die binnen de betrokken zone worden vervuld.

59 MFO-2, Bijlage E: uitrustingsniveau 's: niveau “HO Light”, niveau “HO Full”, niveau “HO Full Protection”.

60 “Onderzoek manifestatie te Brussel op 06-11-2014 / AIG / Januari 2015 – Tactische debriefing, rapport opgesteld door ANPA naar aanleiding van de betoging van het gemeenschappelijk vakbondsfront op 6 november 2014 te Brussel, punt 2.4.2. – Evaluatieverslag MFO-2 2017 / AIG / Juni 2018.

61 Evaluatieverslag DirCo Limburg 2018 RIO 2019/427 d.d. 04-02-2019: “Binnen HyCap Limburg is daarom een duidelijke uniforme richtlijn, gedragen door alle politiezones, over wat er als onderkledij kan gedragen worden.”

62 KB van 22 juni 2006 houdende de regeling van de specifieke functie-uitrustingen van het uniform van de geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus.

63 MB van 27 juni 2006 betreffende de ordehandhavingskledij van de geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus.

afwachting van de uitrusting die door de politiezone zelf ter beschikking moet worden gesteld.

- Het verplicht moeten dragen van een **kogelwerend vest**⁶⁴ (beslissing GOLD-commander) na operationele risicoanalyse, is **niet verenigbaar** met het uitrustingsniveau “**HO Full Protection**” waar ook de slagvest moet worden gedragen. Hieraan wordt ook de discussie gekoppeld van het **al dan niet zichtbaar**⁶⁵ **dragen van het individueel vuurwapen**. De noodzaak tot de onmiddellijke bereikbaarheid van het vuurwapen zou logischerwijs kunnen worden gekoppeld aan het verplicht dragen van het kogelwerend vest.
- De **bijlage E** aan de MFO-2, die onder meer de te dragen bewapening beschrijft per niveau, laat door de manier van formulering marge voor **interpretatie** waardoor kan worden begrepen dat bij “HO Full” en “HO Full Protection” de uitschuifbare wapenstok en de individuele pepperspray zouden mogen worden gedragen en dus gebruikt. Dit zou moeten worden aangepast.
- De ter beschikking gestelde **fluo hesjes** (model met lange mouwen) zijn **niet brandvertragend/brandwerend**.

Voor wat betreft de **bewapening**, en de wijze waarop deze te dragen, wordt zowel vanuit de DirCo's als vanuit de lokale politiezones een **aanpassing** van de **MFO-2** gevraagd met de bedoeling de nodige duidelijke (realistische) richtlijnen te voorzien en zo bij te dragen tot **uniformiteit** en **veiligheid**, dit gekoppeld aan de **juiste middelen**⁶⁶.

Het **vervoer** van het personeel dat HyCap-opdrachten uitvoert, is **ten laste** van de **politiezone** die de versterking **levert**⁶⁷. *“Op voorstel van de minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken is de ministerraad van 26 april 2019 akkoord gegaan met de **lancering** van een **overheidsopdracht** voor de aankoop en het onderhoud van troepentransportvoertuigen. Het gaat om een meerjarige raamovereenkomst van leveringen voor de aankoop en het onderhoud van **troepentransportvoertuigen** in aankoopcentrale. Deze voertuigen zijn bestemd voor de Federale Politie, de Directie*

64 Evaluatieverslag 2018 DirCo Halle-Vilvoorde RIO 2019-562 d.d. 05-02-2019: “Sinds de aanslagen van 22-03-2016 heeft zich op het vlak van ordehandhaving een tot dan ongekend probleem voorgedaan. Het dragen van een kogelwerend vest (sinds meerder jaren de gewoonte tijdens reguliere diensten) werd plots ook een item bij het genegotieerd beheer van de publiek ruimte.”

65 Bij de uitvoering van opdrachten GBOR B wordt in geval van niveau “HO Full” en niveau “HO Full Protection” in de principe de wapengordel niet zichtbaar gedragen.

66 Evaluatieverslag DirCo Limburg 2018 RIO 2019/427 d.d. 04-02-2019: Echter, de benodigde middelen om dit doen zijn vaak niet voor handen. Het is bijgevolg niet mogelijk om de wapengordel onder de kledij te dragen.

67 MFO-2, punt 8.

openbare veiligheid van de Federale Politie en de politiezones. De overheidsopdracht verloopt via een mededingingsprocedure met onderhandeling⁶⁸.”

Het **wagenpark** voor opdrachten “GBOR niveau B” blijft **problematisch**. Gelet het beperkt aantal politiezones dat per arrondissement zelfbedruipend⁶⁹ is op vlak van voertuigen, wordt er gerekend op de **steun** van **CIK’s** (soms met chauffeur gelet de tekorten aan personeelsleden met een rijbewijs C) of **andere politiezones** “HyCap B” die wel zijn uitgerust (voornamelijk de grootsteden). Bij de CIK’s onderling is de versterking op vlak van voertuigen courant. Bij verdere tekorten beroepen zij zich op **steun** van het wagenpark van **DAS**. Dit wagenpark laat niet altijd toe, gelet de eigen opdrachten, om “beveiligde voertuigen voor ordehandhaving” (type Mercedes Sprinter) ter beschikking te stellen. Een DirCo meldt dat hierdoor **opdrachten** soms worden **uitgevoerd** met **niet aangepaste voertuigen** voor ordehandhaving (bijvoorbeeld Fiat Ducato), die bijgevolg ook niet zijn uitgerust om het collectief materiaal op te bergen.

Een vermelding voor het arrondissement Henegouwen, waar het initiatief is genomen om de lokale politiezones schriftelijk te bevragen om een beeld te krijgen van de logistieke toestand en de specifieke verzuchtingen en noden⁷⁰. Een zelfde initiatief werd in 2017 genomen door de DirCo Luik.

Ook voor wat betreft de middelen kan worden besloten dat de toestand ten aanzien van de vorige jaren niet onmiddellijk is gewijzigd. De lancering van de overheidsopdracht voor de voertuigen daarentegen is een niet onbelangrijk lichtpunt.

68 Beslissingen van de ministerraad van 26 april 2019 gepubliceerd op: <https://www.presscenter.org/nl/pressrelease/20190426/overheidsopdracht-voor-de-aankoop-en-het-onderhoud-van-troepentransportvoertui>

69 MFO-2, punt 8: Het vervoer van het personeel dat HyCap-opdrachten uitvoert, is ten laste van de politiezone die de versterking levert.

70 Rapport HyCap 2018 – Arrondissement du Hainaut – RIO 2019/9428.

2.7 BePad

In 2015 werd BePad, het geïntegreerd platform voor het beheer en de uitwisseling van de operationele informatie inzake bestuurlijke politie en voor het beheer van de evenementen en de versterkingsaanvragen, in heel de geïntegreerde politie geïmplementeerd⁷¹. Deze implementatie is nooit gekoppeld aan de **verplichting** om de toepassing te gebruiken⁷², de lokale politiezones werken immers autonoom. Uiteraard is een gebruik door alle diensten van de geïntegreerde politie steeds vooropgesteld⁷³. De AIG pleit voor duidelijkheid in de uitvoering van de opdrachten. In dit geval zou men gebaat zijn met een duidelijke toetsing van de artikels 44/1 t.e.m. 44/11 van de WPA wat de gegevensbank BePad betreft.

Naar aanleiding van de door AIG gevoerde onderzoeken (zie hoofdstuk 3) kan er worden vastgesteld dat het **optimaal gebruik** van BePad nog lang **niet volledig is geïntegreerd** in de dagelijkse werking van de diensten bij de DirCo's en de lokale politiezones.

Meest voorkomend is het **niet vatten** van lokale **evenementen** zonder versterkingsaanvragen door de politiezones, hoewel zij zich vaak op dergelijke evenementen willen beroepen om een onmogelijkheid te motiveren⁷⁴.

Voor wat betreft de DirCo's is er de opmerkelijke vaststelling dat in het onderdeel "Personeel / Middelen / Versterkingen" de **details** van de **steuninzet** niet altijd volledig worden aangevuld. De toepassing voorziet immers dat de **herkomst** van elke "**steunleverancier**" wordt geïdentificeerd. Zo is het bijvoorbeeld ook mogelijk om de herkomst van een sectie infanterie uit te splitsen tot op het niveau van elk sectielid. Niet onbelangrijk, gelet een sectie in realiteit vaak bestaat uit personeelsleden afkomstig uit verschillende politiezones. Deze handeling zou **noodzakelijk** zijn als de **steun leverende politiezones** het **evenement**, waarvoor zij worden aangeduid, willen **zien** in hun **BePad**-

71 Jaarverslag federale politie 2015.

72 Parlementaire vraag 2016-2017 van 28 oktober 2016 – Bulletin 0093, antwoord van de minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken : "Op 1 april 2015 vond de uitrol van de eerste fase van de applicatie BePad plaats. Deze applicatie is de nationale gegevensdatabank voor de bestuurlijke politie. Gegeven ons politiemodel, is het inderdaad correct dat het gebruik van deze applicatie binnen de geïntegreerde politie niet kon worden opgelegd. Daarom werd van bij het begin gebruik gemaakt van volgende strategie: de voorafgaande werkgroepen bestonden uit componenten vanuit de federale en lokale politie alsook bij de start waren de piloten van dit project zowel lokaal als federaal verdeeld. Daarenboven kreeg dit project haar validatie zowel bij de Vaste Commissie voor de Lokale Politie als bij het Directie comité van de federale politie. [...]"

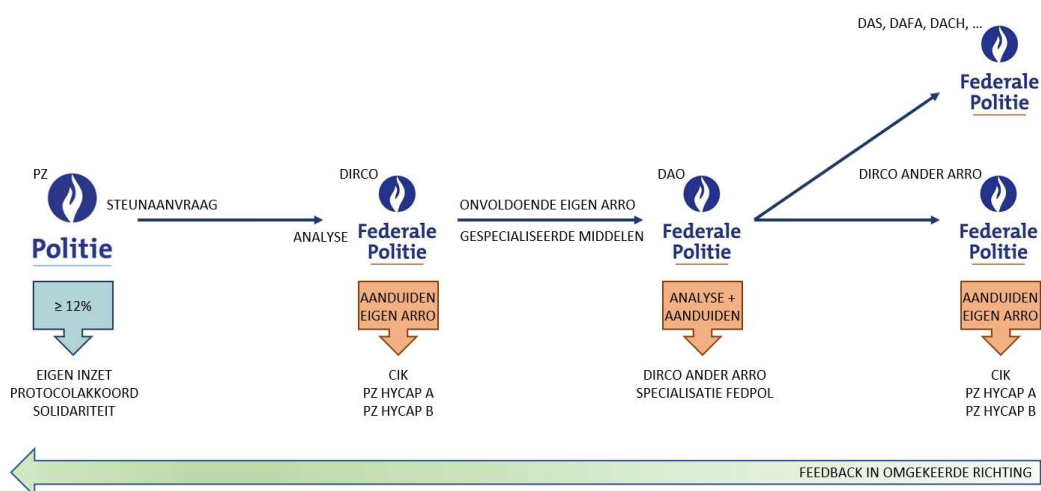
73 Verslag van het Rekenhof aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers, juni 2016, pagina 44 – Steun van de Federale Politie aan de lokale zones bij de handhaving van de openbare orde: "Nog niet alle eenheden gebruiken effectief de toepassing. Doordat lokale zones autonoom werken, is BePad niet verplicht, al is het doel dat het algemeen zou worden gebruikt. Het voordeel van BePad is dat er een gegevensbank in real time ontstaat waarmee in theorie globale cijfers over de gevraagde en gegeven steun kunnen worden gegenereerd".

74 MFO-2, punt 3.2: "Een politiezone die punctueel geconfronteerd wordt met omvangrijke opdrachten van bestuurlijke politie op haar eigen grondgebied, wordt voor die dag(en) vrijgesteld van het leveren van HyCap indien haar eigen inzet de ontvankelijkheidsdrempel (zie infra) overstijgt. Deze vrijstelling dient door de betrokken DirCo en de Directie operaties inzake bestuurlijke politie (DAO) te worden bevestigd."

agenda. Deze onvolledige werkwijze noodzaakt de politiezones om met **andere tools** te voorzien in opvolging, terwijl **BePad** deze **functionaliteit aanbiedt**. Mits de punctuele vassing van de eigen acties en de eigen evenementen zouden de politiezones zo kunnen beschikken over een volledige (bestuurlijke) operationele agenda.

Het volledig en correct gebruik van BePad noodzaakt een **vorming** en het **veelvuldig gebruik** ervan is nodig om inzichten te verwerven in de structuur en de mogelijkheden van de toepassing. Deze is dan ook zeer volledig en laat toe om de principes van de CP 4⁷⁵ administratief te vatten, wat een volledig beheer⁷⁶ van gebeurtenissen toelaat.

Voor een goed begrip is het ook belangrijk om een (eenvoudig) inzicht te geven in de praktische **versterkingsstructuur** binnen de geïntegreerde politie (zie schema onder). Gelet het groot aantal betrokken actoren, kan onvolledigheid in de vassing door één van de betrokken diensten een invloed hebben op de verdere administratieve beheersing van de gebeurtenis.

BePad wordt beheerd door de “Business Unit Negotiated Space” van DRI. De federale diensten en de lokale politiezones zijn steeds in de mogelijkheid om de dienst te contacteren in geval van problemen, maar ook om **verbetervoorstellen** te doen of om opties aan de toepassing toe te laten voegen. Voortvloeiend uit de nieuwe MFO-2 zijn opties met betrekking tot de ontvankelijkheidsdrempel en de opsplitsing “HyCap A” en

75 Rondzendbrief CP4 van 1 mei 2011 betreffende het genegotieerd beheer van de publieke ruimte voor de geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus.

76 CP 4, punt 3: Referentiekader voor het beheren van gebeurtenissen en de bescherming van personen, goederen en instellingen (preventie – preventie – de-escalatie – evaluatie).

“HyCap B” toegevoegd. Voor de correcte voeding van de BePad is dus een belangrijke rol weggelegd voor de **DirCo’s**⁷⁷ en **DAO**.

REFLECTIE 9

Wordt het minutieus gebruik van alle functionaliteiten in BePad door de eindverantwoordelijken gepercipieerd als een te grote capaciteitsbelasting en zijn zij volledig overtuigd van de meerwaarde? Kunnen sommige aspecten van complexiteit niet worden geautomatiseerd?

⁷⁷ MFO-2, punt 6.2: “Hij maakt op het niveau van het arrondissement de inventaris op van de in de zones gehypothekeerde capaciteit en van de tussen de zones afgesloten protocolakkoorden die de beschikbare operationele capaciteit kunnen beïnvloeden.”

2.8 Studiebezoek: De financiële impact van het arrondissementeel beleid op de politiezones

Hoe de DirCo voor zijn of haar arrondissement de MFO-2 interpreteert, en dus onder meer gevoed door die perceptie het beleid bepaalt, al dan niet in samenspraak met de korpschefs, kan op termijn leiden tot een onevenwichtige toepassing van het financieel sanctiemechanisme⁷⁸ dat door de MFO-2 wordt voorzien.

De AIG poneert deze stelling gebaseerd op de (grote) verschillen per arrondissement in het aantal formulieren "Onmogelijkheid tot levering HyCap" die worden overgemaakt (zie hoofdstuk 3). Door het ontbreken van het uitvoeringsbesluit, kan de minister van Veiligheid en Binnenlandse zaken vandaag het hieraan gekoppelde sanctiemechanisme nog niet toepassen.

Steekproefsgewijs werd in 2018 per Gewest aan één DirCo een studiebezoek gebracht met de bedoeling de eventuele beleidsverschillen in kaart te brengen. Het betroffen respectievelijk de DirCo Oost-Vlaanderen (op 19-10-2018), de DirCo Luik (op 08-11-2018) en de DirCo van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (op 27-11-2018).

De MFO-2 stelt: *"Een politiezone die een HyCap-opdracht niet kan uitvoeren, zal hieromtrent overleg plegen met de DirCo. Indien er via dit overleg geen oplossing kan worden gevonden, zal de betrokken politiezone een schriftelijke en gemotiveerde "onmogelijkheid tot levering HyCap" toesturen (zie bijlage C)⁷⁹."*

De manier waarop "... indien er via dit overleg..." wordt geïnterpreteerd, bepaalt in de arrondissementen of een politiezone, die zich in de onmogelijkheid bevindt om een gevraagde HyCap-versterking te leveren, al dan niet het formulier moet opstellen.

Eenzijds is er de benadering waarbij de oplossing moet komen vanuit de politiezone die aangeeft de gevraagde steun niet te kunnen leveren. Indien deze politiezone na overleg uiteindelijk alsnog de gevraagde machten wil voorzien, zal het formulier niet worden opgemaakt of zal het vanuit de DirCo niet worden overgemaakt aan DAO waardoor het ook niet tot bij de AIG geraakt.

78 MFO-2, punt 7.2: "De AIG volgt alle haar toegestuurde documenten betreffende de "onmogelijkheid tot leveren" op. Wanneer zij van oordeel is dat het geen "onmogelijkheid" maar wel een "weigering" betreft, stelt de AIG een dossier samen. Vervolgens zal de AIG een gemotiveerd advies verstrekken aan de minister van Binnenlandse Zaken in welke mate een concrete niet-levering van HyCap als een weigering kan worden beschouwd en onder het financiële sanctiemechanisme dient te vallen, conform het artikel 41, derde lid, WGP en zijn uitvoeringsbesluit."

79 MFO-2, punt 7.1.

Anderzijds is er de benadering waarbij de oplossing kan komen vanuit alle politiezones van het arrondissement. De ontbrekende machten worden dus gevraagd aan andere lokale politiezones. Pas wanneer op arrondissementeel niveau de onmogelijkheid blijkt om alle gevraagde machten te leveren, is er sprake van een “Onmogelijkheid tot levering HyCap”.

De MFO-2 belast het Administratief en Technisch Secretariaat (ATS) Binnenlandse Zaken met de interpretatie voor de concrete toepassing van de MFO-2⁸⁰ die in deze een adviserende bevoegdheid heeft, in het bijzonder wanneer het interpretatie- en meningsverschillen worden voorgelegd. Tijdens een overlegmoment werd het ATS door de AIG in kennis gesteld van de interpretatieverschillen tussen de DirCo's en de mogelijke implicaties hiervan.

In de kantlijn van de studiebezoeken bij de drie DirCo's is het belangrijk om een terugkerende verzuchting te vermelden. Wanneer een bediening in een CIK vacant wordt, wordt zij eerst intern de CIK's aangeboden (herplaatsing). Voor wat betreft het basiskader gebeurt de aanwijzing op basis van de voorkeur van de kandidaat en de anciënniteit⁸¹. Volgens de bezochte DirCo's heeft dit principe een negatieve invloed op de fitheid van hun CIK en, door het ontbreken van selectiemodaliteiten, kan er niet worden gepeild naar motivatie en de persoonlijkheidskenmerken van het personeelslid. De DirCo Luik vermeldt dit ook specifiek in zijn evaluatieverslag⁸².

80 MFO-2, punt 6.5.

81 GPI 44ter, Hoofdstuk II, punt 1.1.

82 Rapport HyCap 2018 – Arrondissement judiciaire de Liège – Mail 21-05-2019

2.9 De werkgroep MFO-2

De permanente werkgroep MFO-2 heeft als **opdracht** om in **naam** van de **geïntegreerde politie** aan de minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken **voorstellen** te doen ter **verbetering** van de mechanismen van de MFO-2 en om adviezen te geven met betrekking tot de interpretatie ervan. Zij heeft als bijzondere taak om **zesmaandelijks** het verbruik van de **prestatielijn** te **evalueren** en desgevallend voorstellen tot bijsturing te formuleren.

Deze werkgroep wordt voorgezeten door DAO en is samengesteld uit de VCLP, 3 korpschefs, 2 DirCo's, de Nationale Politieacademie (ANPA), de Algemene Directie Crisiscentrum (ADCC), het ATS Binnenlandse Zaken en de AIG.

In 2018 werden bijeenkomsten georganiseerd op 25-09-2018 en 26-11-2018.

Het verslag van de vergadering die plaatsvond op 11-02-2019 kan worden geïnterpreteerd als het **overzicht** van de vaststellingen, evaluaties en de bereikte **consensus** over **onderwerpen** die gedurende **2018** werden behandeld:

- Er is op heden **geen noodzaak** om de **opdeling** van de politiezones (Categorie 1: HyCap A – Ander categorieën: HyCap A en HyCap B) **aan te passen**.
- De **ontvankelijkheidsdrempel** vastgelegd op 12% kan momenteel **behouden blijven**.
- De inzet van een **luchtwaarnemer**⁸³ behorende tot een lokale politiezone kan worden **aangerekend** op de **kredietlijn**, mits deze inzet voldoet aan de voorwaarden van de “specifieke steun⁸⁴”.
- De **eigen inzet** voor **gevangenisstakingen** op het eigen grondgebied kan **niet** worden **aangerekend** op de **kredietlijn**. Dit blijft een discussiepunt. De beschikkingen⁸⁵ van de MFO-2 blijven hieromtrent van toepassing in afwachting van de evaluatie van de minimale dienstverlening door gevangenisbewakers in geval van staking.
- Een voorstel tot **aanpassing**⁸⁶ van de **bijlage D** (De centrale opleiding en de gedecentraliseerde training) zal door ANPA worden voorgelegd aan de werkgroep.

83 DAFA zal een pool van 6 luchtwaarnemers per arrondissement samenstellen bestaande uit personeelsleden van de geïntegreerde politie.

84 MFO-2, punt 5.1.

85 MFO-2, punt 5.5.

86 Herkenningsdossiers, welzijnsrisicoanalyse, normen voor opleiding en trainingen CIK en HyCap, evaluatie van de pelotonscommandanten, training en evaluatie DAS, rol van DAS en DAO voor inzet gespecialiseerde steun voor opleidingen en trainingen.

- Permanente ⁸⁷ of tijdelijke **afwijkingen** op de **arbeids- en rusttijden** voor **gebeurtenissen** hebben een **impact** op de dienstplanning van de ingezette personeelsleden in de **politiezone** voorafgaand en volgend op de gebeurtenis. De juridische dienst van de federale politie is verzocht om hieromtrent duiding te geven bij de volgende bijeenkomst van de werkgroep.

87 Beslissing van de minister van Binnenlandse Zaken van 20 mei 2015. – Artikel VI.1.7, eerste lid, 8°, RPPol. – Lijst van recurrenente gebeurtenissen die een afwijking noodzaken op de arbeids- en rusttijden voor de politiediensten.

3 ONDERZOEKEN AIG

3.1 De rol van de AIG in de nieuwe MFO-2

De MFO-2 voorziet dat de AIG een **opvolging** verzekert van **alle** aan haar **toegestuurde formulieren** betreffende de "Onmogelijkheid tot leveren HyCap"⁸⁸. Deze formulieren worden initieel opgesteld door de desbetreffende lokale politiezone, aangevuld met het advies van de DirCo en DAO. Het is uiteindelijk DAO die instaat voor de overmaking van de formulieren aan de AIG.

Als de AIG na onderzoek van oordeel is dat het geen "onmogelijkheid" betreft, maar wel een "**weigering**", wordt een **advies** verstrekt aan de **minister** van Veiligheid en Binnenlandse Zaken. In dat advies wordt gemotiveerd waarom een concrete niet-levering van HyCap als een weigering kan worden beschouwd en dus onder het **financieel sanctiemechanisme**⁸⁹ dient te vallen⁹⁰.

De AIG is tevens **vertegenwoordigd**⁹¹ in de permanente **werkgroep MFO-2** en wil door middel van een **jaarverslag** alle informatie en vaststellingen waarvan zij kennis heeft bundelen en op basis daarvan een aantal aanbevelingen delen met alle betrokken actoren van de MFO-2.

88 MFO-2, punt 7.2.

89 WGP en zijn uitvoeringsbesluit, art. 41, derde lid. Door het ontbreken van het uitvoeringsbesluit kan het financieel sanctiemechanisme nog niet worden toegepast.

90 MFO-2, punt 7.2.

91 MFO-2, punt 6.4.

3.2 Cijfergegevens

Onderstaande cijfers tonen de evolutie in het aantal ontvangen formulieren, gevoerde onderzoeken en verstrekte adviezen aan de minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken.

	2016	2017	2018
Ontvangen formulieren	2048	241	240
Uitgevoerde onderzoeken	3	2	117
Adviezen weigering	-	-	20
Lopende onderzoeken	-	-	3

Het **verschil** in het aantal gevoerde onderzoeken verklaart zich door de opdracht die de AIG in de **nieuwe MFO-2** wordt toebedeeld (zie punt 3.1) en hoe deze **verschilt** van haar opdracht zoals opgenomen in de **vorige versie** van de MFO-2⁹². Waar sinds 1 januari 2018 elk aan de AIG toegestuurd formulier dient te worden opgevolgd, werden voorheen onderzoeken naar punctuele of structurele moeilijkheden gevoerd op basis van de signalen van korpschefs, de DirCo's en DAO.

Onderstaand tabel geeft een overzicht van het aantal aan de AIG toegestuurde formulieren in 2018 per arrondissement. De **verschillen** verklaren zich door de **kenmerken** van het **arrondissement** (aantal politiezones). Opmerkelijke verschillen tussen de grotere arrondissementen hebben aanleiding gegeven tot 3 studiebezoeken (zie punt 2.8).

	# politiezones	# politiezones met minstens één formulier	# formulieren
Antwerpen	24	11	43
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	6	5	26
Brabant Wallon	10	7	18
Eupen	2	2	4
Hainaut	23	19	44
Halle-Vilvoorde	13	7	13
Leuven	12	6	15
Liège	18	13	36
Limburg	15	5	5
Luxembourg	6	4	8
Namur	13	11	24
Oost-Vlaanderen	28	1	2
West-Vlaanderen	19	2	2
TOTAAL	189	93	240

92 Ministeriële richtlijn MFO-2 van 13 april 2012 betreffende het solidariteitsmechanisme tussen de politiezones inzake versterkingen voor opdrachten van bestuurlijke politie (B.S. 18 mei 2012), punt 8.4.

3.3 Methodiek van de onderzoeken

De **beslissing** om al dan niet een onmogelijkheid effectief te **onderzoeken**, is onder meer gebaseerd op de **inhoud** van het **formulier** “Onmogelijkheid tot leveren HyCap”. De **politiezone motiveert** de onmogelijkheid, waarna de **DirCo** en **DAO** een **advies** verstrekken. Indien uit deze drie elementen een **consensus** blijkt, kan worden beslist om geen onderzoek op te starten. Los daarvan wordt er, ondanks consensus, bijvoorbeeld ook rekening gehouden met de **kenmerken** van de **gebeurtenissen** (gevangenisstakingen, recurrenente gebeurtenissen, ...).

Wanneer wordt besloten om een onderzoek op te starten zal algemeen genomen, behoudens de specificiteit van bepaalde onderzoeken, onderstaande **methodologie** worden aangewend:

- Consulteren van **Bepad**:
 - Identificeren van het evenement
 - Beeldvorming van de eigen inzet (ontvankelijkheidsdrempel)
 - Beeldvorming van de geregistreerde versterkingen van het CIK, DAS en HyCap
 - Nagaan of een politiezone die zich in de onmogelijkheid bevond geconfronteerd was met evenementen op het eigen grondgebied en wat hiertoe de eigen inzet was
- Opvragen van de **uitgebreide motivatie** van de **korpschef**
- Opvragen van de **dienstplanning** van desbetreffende politiezone:
 - Hiertoe kan de AIG, met dank aan de unit “Business Contact Human Resources – GALoP van DRI, sinds het najaar van 2018 vier **BIRT-rapporten** ter beschikking te stellen die toelaten om met enkele muisklikken de gevraagde informatie te bekomen uit **GALoP**
- Opvragen van gegevens met betrekking tot de **aanduiding** (tijdstip, wijze, communicatie, vastgestelde problemen, ...) van de politiezone door de **DirCo** en de eigen **inzet** van het **CIK** op de dag van de gebeurtenis

Op basis van bovenstaande elementen zal een binnen de AIG ontwikkeld analyseformulier worden ingevuld dat is gebaseerd op de criteria uit de MFO-2 en de analyse van de dienstplanning. Daarnaast worden de geformuleerde adviezen door de DirCo en DAO in overweging genomen, net als de uitgebreide motivatie van de korpschef.

3.4 Voornaamste vaststellingen

Voor wat betreft de **DirCo's** zijn, behoudens uitzonderingen, de verstrekte **adviezen onvolledig**. Zeer vaak wordt aangegeven dat het niet mogelijk is om een advies te verstrekken op basis van de op het formulier neergeschreven motivering van de politiezone. Hier kan de vraag worden gesteld in welke mate vanuit de DirCo **initiatieven** worden genomen om in **overleg** te treden met de betrokkene zone en hoever zij willen gaan om de nodige info te vergaren. Logischerwijs moet ook hier de **bereidbaarheid** van de betrokkene **politiezone** in vraag worden gesteld om de DirCo volledig te **informer**en of om in te gaan op een overlegvoorstel, zeker in het geval van “principeweigeringen”, waarover meer verder in deze tekst. Ook kan worden vastgesteld dat de “adviezen” vaak een weergave zijn van de gevolgen van de weigering en niet van de aanleiding daartoe (bijvoorbeeld: onvolledige sectie).

De gevoerde onderzoeken geven een inzicht in de **redenen** waarom de politiezones, al dan niet terecht, een **onmogelijkheid** formuleren:

- **Capaciteit en dienstplanning**
 - De zones geven aan geen personeelsleden te kunnen inplannen zonder de eigen dienstverlening (basisfunctionaliteiten) in het gedrang te brengen, al dan niet gekoppeld aan een deficitaire toestand of vakantieperiodes. Er wordt dan vaak verwezen naar **artikel 61** van de **WGP** dat bepaalt dat de uitvoering van een dwingende richtlijn de uitvoering van de lokale opdrachten niet in gevaar mag brengen, zonder dat er vaak verder wordt gespecificeerd wat hiervan de repercussie zou zijn op de dagelijkse werking van de politiezone.
 - Uit bepaalde onderzoeken blijkt dat er wel personeelsleden beschikbaar zijn, maar deze niet **gevormd** zijn (in geval van HyCap B) en daarom niet worden ingepland. Hier kan worden vastgesteld dat maar zelden initiatieven worden genomen om na te gaan of deze personeelsleden niet kunnen wisselen van dienst met een niet-gevormd personeelslid zodat alsnog de gevraagde HyCap B-versterking kan worden geleverd.
- **Acties en evenementen op het eigen grondgebied**
 - De inzet voor controleacties, los van de dagelijkse werking van de politiezone die de (minimale) dienstverlening moet garanderen, en evenementen op het eigen grondgebied (die soms maar moeilijk kunnen

worden geïdentificeerd met de bepalingen daaromtrent uit de MFO-2⁹³)
leiden tot het formuleren van een onmogelijkheid.

▪ **Beleidsbeslissingen**

- Voor opdrachten “**GBOR niveau A**” is enkel een **profiel GPI 48** vereist. Er kan worden vastgesteld dat er politiezones zijn die vasthouden aan het principe dat HyCap-versterkingen enkel worden geleverd vanuit de interventiedienst of een pool van vrijwilligers, terwijl er voor opdrachten “**GBOR niveau A**” beroep kan worden gedaan op alle operationele personeelsleden met een GPI 48-profiel.
- Het **stelsel** van **dienstplanning**, waarbij men welzijnsgerichte regels hanteert die **verder gaan** dan de **RPPol**, en deze ook hanteert wanneer HyCap-versterkingen moeten worden ingepland.

▪ **Principeweigeringen**

- De inzet van politieambtenaren bij de **staking** in de **gevangenis**en blijft, zeker het gelet de enorme politiecapaciteit die dit jaarlijks vraagt, een punt van discussie. Er kan worden vastgesteld dat voor deze gebeurtenissen politiezones uit principe een gevraagde HyCap-versterking niet leveren, hierbij ook soms **gesteund** door de burgemeester of de voorzitter van het politiecollege.
- Zonder dat het specifiek schriftelijk wordt vermeld, kan uit de gevoerde gesprekken worden begrepen dat ook de **relatie** tussen de korpschef en de DirCo en/of de relatie tussen de korpschef van de leverende politiezone en de klantzone redenen zijn om uit principe een HyCap-inzet te weigeren.

93 MFO-2, punt 3.2.

3.5 NAVO-top 2018

De organisatie van de NAVO-top in Brussel op 11 en 12 juli 2018 heeft een enorme inspanning gevraagd van de politiediensten. Op beslissing⁹⁴ van de minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken is het **beschikbaarheidsniveau** verhoogd naar **10%**⁹⁵, dit op voorwaarde van **uitputting** van de capaciteit van de **CIK's**, **DAS** en de opgeleide en uitgeruste capaciteit in de **politiescholen**.

DAO zag zich immers geplaatst voor een driedubbele opdracht⁹⁶:

- Het dispositief voor de **ordedienst** van de **NAVO-top** diende “te allen tijde gegarandeerd en volledig ingevuld te zijn” en, indien vereist, “nog kunnen opgeschaald worden”;
- voor de **staking** in de **gevangnissen** moest er “verspreid over het land een continu systeem van reserves in plaats worden gesteld”;
- de federale politie moest bij **wedstrijden** van de **Rode Duivels** “met eigen capaciteit het systeem van arrondissementele reserves” handhaven.

Gelet op deze context moet het als een zeer positieve vaststelling beschouwd worden dat het **dispositief** dat in plaats gesteld moest worden voor het beheer van de **NAVO-top** (zie tabel hieronder) zowel op 11 als op 12 juli effectief **volledig**⁹⁷ kon worden ingevuld.

Ondanks een relatief groot aantal formulieren “Onmogelijkheid tot levering HyCap” van de lokale politiezones bleek de impact op het aan te duiden dispositief beperkt. In haar **conclusie**⁹⁸ is de AIG van oordeel dat, rekening houdend met de zware inspanning geleverd door de federale politie (met de vaststelling dat **DAS** zoals vereist, **niet** volledig **uitgeput** werd) en de lokale politie, de **niet-levering** van HyCap door de betrokken politiezones **niet** als een **weigering** moet beschouwd worden.

REFLECTIE 10

De huidige capaciteit van de AIG is, gelet haar andere permanente en punctuele opdrachten, onvoldoende groot om, eens het uitvoeringsbesluit voor het financieel sanctiemechanisme van kracht is, de opvolging van alle formulieren te kunnen verzekeren zodat een gelijkwaardige beoordeling van alle betrokken politiezones wordt gegarandeerd.

94 Omzendbrief Binnenlandse Zaken GPI88 van 19 februari 2018 betreffende de richtlijnen met betrekking tot de dienstplanning naar aanleiding van de NAVO-toop van 11 en 12 juli 2018 (B.S. 01 maart 2018).

95 MFO-2, punt 3.2.

96 Informatie verstrekt door DAO via mail op 7 oktober 2018 aan AIG.

97 Op basis van de aanduidingstabel van DAO ontbraken op 11 juli 2018 in totaal 7 effectieven (4 tijdens de shift van 10 op 11 juli en 3 tijdens de shift in de voormiddag). Op de totale inzet van iets meer dan 3200 effectieven is dit verwaarloosbaar.

98 Rapport “Toepassing MFO-2 naar aanleiding van NAVO-top te Brussel op 11 en 12 juli 2018” – AIG – Oktober 2018.

4 EEN ROL VOOR DGA

4.1 Dertien in een dozijn

Het spreekwoord “dertien in een dozijn”, waarmee wordt aangegeven hoe onbeduidend of minder belangrijk iets is, gaat niet op voor de medewerking die nodig is van de lokale politiezones in de 13 arrondissementen van ons land, haar respectievelijke DirCo’s, DAO en de andere actoren die de operationele uitvoering van het dwingend mechanisme van de MFO-2 moeten garanderen.

Het kan bij het lezen van dit jaarverslag niet ontgaan zijn dat de **verschillen** tussen de 13 **arrondissementen** pertinent zijn, **inherent** aan het **ontbreken** van **één** nationale coördinerende **beleidslijn** in de materie, en deze verschillen de rode draad hebben gevormd in dit rapport. De AIG stelt dat dit **verontrustend** is, gelet het geïntegreerd karakter van de materie en de samenwerking en integratie van de verschillende diensten, over de arrondissementsgrenzen heen, al dan niet in geconstitueerd verband. Het is bovendien momenteel **niet mogelijk** om voor alle aspecten van de MFO-2 aan **nationale beeldvorming** te doen.

Samengevat gaat het om onderstaande opmerkelijke **aandachtspunten**:

- Verschillen in vormgeving en inhoud van de **evaluatieverslagen** die door de DirCo’s moeten worden opgesteld en, ondanks de aanbevelingen uit het verleden, nog altijd niet toelaten om aan nationale beeldvorming te doen voor alle aspecten van de MFO-2;
- organisatie van de **trainingen** (type, inhoud, frequentie, evaluatie);
- uniformiteit in het **middelenbeheer** en de beschikbaarheid ervan;
- gebruik van **BePad**;
- **interpretatie** van de **MFO-2** met betrekking tot de formulieren “Onmogelijkheid tot leveren HyCap”;
- motivatie en **adviezen** bij onmogelijkheden.

4.2 De optimalisatiewet

De Wet houdende optimalisatiemaatregelen voor de politiediensten van 26 maart 2014⁹⁹ wijzigt¹⁰⁰ artikel 101 van de WGP. Dit artikel belast de Algemene Directie van de Bestuurlijke Politie (**DGA**) met gespecialiseerde en bovenlokale opdrachten van bestuurlijke politie en zo ook met “... *steunopdrachten aan de politieoverheden en aan de diensten van de geïntegreerde politie...*” en “*de steun in het raam van de **gedeconcentreerde opdrachten van bestuurlijke politie van de bestuurlijke directeurs-coördinator [...]***”.

De vraag kan worden gesteld of een **nationale coördinerende rol** op vlak van beleidsondersteuning door **DGA** ten aanzien van de DirCo's in de materie van de MFO-2 een aantal onregelmatigheden en reeds jarenlange geformuleerde verzuchtingen kan wegwerken. DGA zou dit kunnen doen door overkoepelend voor de 13 arrondissementen te **waken** over **uniformiteit** in de **beleidsvoering, interpretatie** en **methodiek**, dit op basis van de beste praktijken (bv. portalomgeving DirCo Oost-Vlaanderen) uit de verschillende arrondissementen en de aanwezige expertise binnen de geïntegreerde politie.

Ook voor wat betreft de **PLIF**-aspecten is deze **coördinerende** rol weggelegd en zou er op die manier kunnen worden geëvolueerd naar één **aanspreekpunt** voor zowel de DirCo's (die binnen hun arrondissement aanspreekpunt zijn voor de politiezones), als voor de directies en diensten binnen bijvoorbeeld DGR (ANPA, DRL, ...) belast met aspecten die de uitvoering van de MFO-2 aanbelangen.

99 B.S. 31 maart 2014.

100 Wet van 26 maart 2014 houdende optimalisatiemaatregelen voor de politiediensten, Hoofdstuk I, artikel 18.

4.3 Lessen uit het verleden

Naar aanleiding van een uit de hand gelopen **manifestatie** in Brussel op 6 november **2014**, met een honderdtal gekwetste politieambtenaren als gevolg, werd een **eindrapport** “*geïntegreerd actieplan voor de verbetering en de verder professionalisering van de politionele aanpak van evenementen*” opgesteld door een **werkgroep GPI**. Dit verslag volgde aansluitend op een **tactische debriefing** georganiseerd eind november 2014 door **ANPA**.

Een **lezing** van het rapport **vandaag**, waarin ook wordt verwezen naar aanbevelingen van de AIG en het Comité P, leert ons dat er **hindernissen** zijn **overwonnen**. Tegelijk moet ook worden vastgesteld dat een **aantal bevindingen**, onder meer met betrekking tot de beschikbaarheid en de uniformiteit van de aangewende middelen, nog steeds **actueel** zijn.

Opvallend, en aansluitend bij de door AIG **gesuggereerde rol** die weggelegd zou kunnen zijn voor **DGA**, is onderstaande paragraaf uit het deel “Consolideren van het aspect R&D” uit het rapport:

*“De verschillende ervaringen met betrekking tot het politioneel beheer van evenementen leren ons dat er een **grote verscheidenheid** aan lokale **initiatieven** bestaat. Om hier **structuur** in te brengen met het oog op research en development (R&D), is **binnen DGA** de **oprichting** van een **centrex bestuurlijke politie** voorzien.”*

REFLECTIE 11

Zou een **centrex bestuurlijke politie**, dat uiteindelijk nooit werd opgericht, los van haar rol in de aspecten van research en development, binnen DGA ook de noodzakelijke nationale coördinatie van de beleidsmatige aspecten van de MFO-2 ter harte kunnen nemen?

5 AANBEVELINGEN

Aanbeveling 1: CIK

- De federale politie haar visie over de toekomstige **werking** van de **CIK's** laten bepalen met daaraan gekoppeld de actualisering van de **personeelsverdeling** gebaseerd op:
 - de beeldvorming van het verbruik van de kredietlijnen
 - de eigen (steun)opdrachten per arrondissement van de laatste jarendit met de bedoeling de mobilisatie van de gehypothekeerde capaciteit van de politiezones te verminderen.
- Het **actualiseren** van de **GPI44ter**.

Aanbeveling 2: Ontvankelijkheidsdrempel

- De **versterkingen** voor **recreatieve evenementen** expliciet **buiten** het kader van de **MFO-2** houden en deze enkel laten leveren door het betrokken arrondissement binnen het principe van “**spontane solidariteit**”.
- Eventuele **uitzonderingen** voor **grootschalige evenementen** zouden kunnen worden toegestaan door de minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken, al dan niet met een eventuele financiële verrekening voor de ontvangende politiezone.

Aanbeveling 3: Beschikbaarheid van de HyCap-capaciteit

- Er voor zorgen dat de **interne richtlijnen** die de **werking** van de **politiezone** bepalen, de **optimale werking** van het dwingend solidariteitsmechanisme niet negatief beïnvloeden wat de **operationele beschikbaarheid** van de HyCap-inzet betreft.
- Binnen de federale politie de entiteiten identificeren die, buiten het CIK en DAS, kunnen worden ingezet in het kader van de MFO-2.

Aanbeveling 4: Evaluatieverslag en sturborden

- De MFO-2 aanpassen, wat betreft de verplichting voor de DirCo's om een **evaluatieverslag** op te stellen, door te voorzien in een vast stramien waarbij de inhoud zo veel als mogelijk **sturbordgewijs** en **geautomatiseerd** (prestatielijn

HyCap, inzet CIK, opleiding en trainingen, middelenbeheer) vorm krijgt en daarnaast, voor aspecten die **niet meetbaar** zijn, de te **behandelen punten vastleggen**.

- De lokale politiezones, bij monde van de **VCLP**, belasten met het opmaken van een **jaarlijks evaluatieverslag**.

Aanbeveling 5: Verschil in gebruik van prestatielijnen

- Een fundamentele **reflectie** houden over enerzijds de stelling van het Rekenhof^{f101}, die de **KUL-norm**¹⁰² in vraag stelt gelet het **onevenwicht** in **inzet van HyCap** tussen de lokale politiezones, en anderzijds de reflectie of het **beschikbaarheidsniveau** niet moet **gekoppeld** worden aan de **federale (basis)dotatie**¹⁰³, eerder **dan aan** het **beschikbaar effectief** van de politiezone.

Aanbeveling 6: Centralisatie van de trainingen

- De **rol** van **ANPA** evalueren met betrekking tot de organisatie van de **trainingen** die onder de verantwoordelijkheid van de DirCo's vallen en zo vaststellen of de huidige **gedecentraliseerde context sluitend** is voor de belangrijke **harmonieuze afstemming** van de actiemodi, technieken en tactieken **over** de **arrondissementsgrenzen** en de twee **niveaus** van de **geïntegreerde politie** heen.
- In functie van de behoeften binnen de geïntegreerde politie **ANPA** opdragen een **opleidingsaanbod** uit te werken voor het verwerven van het **rijbewijs C** in samenwerking met de erkende scholen en/of de Dirco's.

Aanbeveling 7: BePad

- Binnen een stuurgroep **BePad** (DAO, Dirco, DRI, VCLP) de finaliteiten van de toepassing voor wat betreft het luik MFO-2 durven te **prioriteren** en op basis van deze analyse de **gebruiksvriendelijkheid** en de structuur van de toepassing meten aan de **capaciteitsinzet** voor het minutieus **administratief beheer** van een **gebeurtenis**.

¹⁰¹ "De steun van de federale bestuurlijke politie aan de lokale zones bij de handhaving van de openbare orde" – Rekenhof – 23 maart 2016.

¹⁰² Koninklijk besluit van 2 april 2004 houdende de nadere regels inzake de berekening en de verdeling van de gemeentelijke dotaties in de schoot van een meergemeentenpolitiezone (B.S. 28-04-2004).

¹⁰³ Ministerieel besluit van 29 april 2019 houdende de definitieve bedragen van de federale basistoelage 2018 (B.S. 06-05-2019): "Dat het definitieve bedrag van de federale basistoelage voor het jaar 2018 dus 706.043.120,20 EURO bedraagt."

- Op basis van deze analyse nagaan of een **vereenvoudigde omgeving** (BePad Light) voor het luik personeel / middelen / versterkingen **meerwaarde biedend** kan zijn om het **versterkingsbeheer** administratief te **optimaliseren**.
- Het gebruik van **BePad verplicht maken** binnen de geïntegreerde politie met inachtneming van de artikels 44/1 t.e.m. 44/11 van de WPA.

Aanbeveling 8: Sanctie- en controlemechanisme

- De nodige **wettelijke initiatieven** nemen om het in de MFO-2 voorziene financieel **sanctioneringsmechanisme** toepasbaar te maken. De AIG pleit voor een beloningsprincipe voor de politiezones die hun verplichtingen nakomen.
- Capaciteitsvoorziening- en oriëntering binnen de **AIG** om de **opvolging** van alle toegestuurde **formulieren** te verzekeren met de bedoeling een **gelijkwaardige benadering** voor alle politiezones te garanderen.

Aanbeveling 9: Nationale coördinatie ter uniformisering en PLIF-beheer

- **In de schoot van de federale politie, ten behoeve van de 13 arrondissementen,** voorzien in een **centraal coördinatieorgaan** dat waakt over de uniformiteit in de beleidsvoering, interpretatie en methodiek voor wat betreft de mechanismen van de MFO-2.
- Hierdoor de **PLIF**-aspecten gekoppeld aan de MFO-2 **harmoniseren** en als **centraal aanspreekpunt** de **behoeften** eenduidig vertalen en **formuleren** ten aanzien van de betrokken instanties, directies en diensten.
- De aanbevelingen uit het rapport van de AIG (“Training en uitrusting HyCap” – 2015) in overweging nemen.

AFKORTINGEN

AIG	Algemene Inspectie van de federale politie en van de lokale politie
ANPA	Nationale politieacademie
ATS	Administratief en technisch secretariaat
BePad	Bestuurlijke politie – Police administrative
BIRT	Business intelligence and reporting tools
CIK	Interventiekorps
CP	Community policing
CPX	Command Post Exercise
CSD	Coördinatie- en steundienst van het arrondissement van de federale politie
DAFA	Directie luchtsteun van de federale politie
DAO	Directie operaties administratieve politie van de federale politie
DAS	Directie openbare veiligheid van de federale politie
DGA	Algemene directie bestuurlijke politie van de federale politie
DGR	Algemene directie van het middelenbeheer en de informatie van de federale politie
DirCo	Bestuurlijk directeur-coördinator van het arrondissement van de federale politie
DRI	Directie van de informatie van de federale politie
DRL	Directie van de logistiek van de federale politie
EU	Europese Unie
FTX	Field Training Exercise
GALoP	Gestion administrative et logistique des membres du personnel
GBOR	Genegotieerd beheer van de publieke ruimte
GPI	Geïntegreerde politie
HHOO	Handhaving en herstel van de openbare orde

HO	Herstel openbare orde
HyCap	Gehypothekeerde capaciteit
KB	Koninklijk besluit
KUL-norm	Katholieke universiteit Leuven
Lacry	Traangas
MB	Ministerieel besluit
MFO	Federale opdracht
NAVO	Noord-Atlantische verdragsorganisatie
OOP	Openbare orde – Ordre public
PLIF	Personeel, Logistiek, ICT, financiën
PLP	Police locale – Lokale politie
PZ	Politiezone
RPPol	KB tot regeling van de rechtspositie van het personeel van de politiediensten
TTX	Table Top Exercise
VCLP	Vaste Commissie Lokale Politie
WGP	Wet op de geïntegreerde politie
WPA	Wet op het politieambt